

Fővárosi Ítéltábla

2. Kf. 27. 501/2006/8. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Kecskeméti Konzervgyár Rt. (Kecskemét) felperesnek Gazdasági Versenyhivatal (Budapest) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében - amely perbe Hipp & Co (Sachseln) I.r., Hipp & GmbH & Co Vertrieb KG (Pfaffenhofen) II.r. és Hipp Termelő és Kereskedelmi Kft. (Hanságliget) III.r. valamint a Heinz Italia S.r.l. (Latina) IV.r. beavatkozók beavatkoztak -, a Fővárosi Bíróság 2006. évi március hó 28. napján kelt 7.K.34.244/2004/18. számú - kijavított - ítélete ellen a felperes által 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2007. évi február hó 14. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek és az alperesi beavatkozónak külön-külön 10.000 (azaz tízezer) - 10.000 (azaz tízezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Az irányadó tényállás szerint a felperes 1999. július 15-éig a IV.r. alperesi beavatkozó irányítása alatt: zöldségalapú élelmiszertermékeket és bébiételeket gyártott és forgalmazott. A IV.r. alperesi beavatkozó "Az Egész Világra Kiterjedő Védjegy Átruházási, Megállapodás" (a továbbiakban: M1) keretében értékesítette az un. Kecskeméti koronás védjegyet, arra használati engedélyt is adott a III.r. alperesi beavatkozó részére. A felperes és a III.r. alperesi beavatkozó között Végső Megállapodás, valamint Adat és Receptátadási Szerződés (a továbbiakban: együtt M2) jött létre, amely alapján a kecskeméti bébiételek teljes gyártási receptúrája, a termékek gyártáshoz szükséges készletek, továbbá a bébiételek vevő-listája a III.r. alperesi beavatkozó tulajdonába kerültek. Az KCE Élelmiszergyártó és Kereskedelmi Kft. (a továbbiakban: KCE Kft.) és a felperes között - további feltételek kikötése mellett létrejött - Adásvételi Szerződés (a továbbiakban: M3) alapján kerültek értékesítésre a felperes tulajdonában lévő zöldségalapú élelmiszeripari termékek gyártására szolgáló vagyontárgyak, épületek és berendezések. A III.r. alperesi beavatkozó és a KCE Kft. között Bércsomagolási Megállapodás (a továbbiakban: M4) jött létre.

Az M1 szerződéssel összefüggésben a IV.r. beavatkozó azt vállalta, hogy a bébiételek tekintetében Magyarország területén öt évig nem folytat versenyt az I.r. beavatkozóval.

Az M3 szerződésben legkorábban hat hónapon belül gyakorolható feltétel nélküli vételi opciót kötöttek ki a IV.r. beavatkozó javára, továbbá a KCE Kft. vállalta, hogy 1999. december 31-ig bébiételt gyárt a III.r. beavatkozó részére, melyen túlmenően azonban öt évig nem állít elő bébiételt.

Az M4-ben a KCE Kft. azt vállalta, hogy az e szerződés megkötését követő egy éven belül nem gyárt, négy éven belül pedig nem értékesít Magyarországon bébiételeket.

A felperes 2003. március 6-án felmondta az M3-at, birtokba vette az eszközöket, majd a felek közötti per lezárását követően azok a tulajdonába kerültek. A felperes új tulajdonosokkal 2002. júniusa óta gyárt bébiételeket; 2004-től Univer bébiétel néven.

A szerződéses rendszer tekintetében a felperes bejelentést tett a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11.§-ába ütköző horizontális kartell álláspontja szerinti létesítése miatt.

Az alperes a 2004. szeptember 9. napján kelt Vj-19/2004. számú határozatával az eljárást megszüntette. A szerződésekkel összefüggően elemezte valamennyi eljárás alá vont szerepét és megállapításait részletesen rögzítette határozatában. Álláspontja szerint az M1 és M2 szerződések nem minősülnek a Tpv. 11.§-a szerinti gazdasági versenyt korlátozó megállapodásnak, ezért ezek tekintetében jogsértés- hiányában határozott az eljárás megszüntetéséről. Az M3 és M4 megállapodások vonatkozásában nem tartotta indokoltnak az eljárás lefolytatását - tekintettel arra, hogy az M3 szerinti jogsértő állapot 2003. július 25-én, míg az M4 szerinti pedig 2003. december 31. napján megszűnt - ezért a Tpv. 72.§-ának (1) bekezdés a) pontjának első fordulata alapján döntött az eljárás megszüntetéséről. Ezen túlmenően határozata V. fejezetében rögzítette, hogy a II.r. alperesi beavatkozóval szemben az eljárás tévedésből került megindításra, ezért vele szemben az eljárást a Tpv. 53.§-ának (3) bekezdése értelmében szüntette meg.

A felperes keresetében az alperesi határozat megváltoztatását kérte azzal, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a megállapodásokban résztvevő valamennyi érintett fél jogsértést követett el. A vizsgált szerződéses láncolat és az abban résztvevők magatartása az M1 és M2 tekintetében sem a Tpv. 23.§-a szerinti összefonódás, hanem a Tpv. 11.§-ába ütköző kartell volt. Kifogásolta, hogy az alperes nem követte az elsőfokú bíróságnak a nemperes eljárásban (a 7.Kpk.45.388/2003/5. számú végzésben) előírt útmutatást, és a megállapodásokat nem összességében vizsgálta, továbbá nem vette figyelembe az érintett vállalatok jelentős piaci szerepét, így tévesen szüntette meg az eljárást. Kereshetőségi jogát arra alapította, hogy a vizsgált szerződésrendszer eredményeként közvetlenül kiesett a piacról, az így keletkezett versenyhátrányt, illetőleg gazdasági kárt polgári peres úton tudná érvényesíteni a jogsértő magatartások megállapítása esetén.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a felperesi kereset elutasítását kérte. Hivatkozása szerint eljárásában valamennyi megállapodást együttesen elemezve értékelte azokat, melynek eredményként hozta meg döntését megállapítva, hogy a vizsgálat tárgyát képző szerződéses rendszer horizontális összefonódás és nem horizontális kartell volt az M1 és M2 szerződések vonatkozásában. Az M3 és M4 esetében - a Tpv. 11.§-ába ütközőmagatartás miatti - eljárást azért szüntette meg, mert nem látta indokoltnak folytatni azt.

Az I., II. és III.r. alperesi beavatkozók a felperes keresetének elutasítását kérték azzal, hogy az alperes a versenyfelügyeleti eljárás során a vállalati összefonódás és a kartelljogi szabályok összevetését elvégezte, részéről a hatályos jogszabályi rendelkezések alkalmazása mellett a szerződések érdemi vizsgálata megtörtént, amelynek eredményeként jogszerűen határozott az eljárás megszüntetéséről.

A IV.r. alperesi beavatkozó az alperes jogi álláspontját elfogadva a felperesi kereset elutasítását kérte. Kifejtette azirányú álláspontját, hogy a felperes nem rendelkezik kereshetőségi joggal, mivel ha ügyfél is volt a versenyfelügyeleti eljárásban, a perben saját magával szemben nem kérheti jogsértés megállapítását, mivel ehhez törvényes érdeke nem fűződhet, ugyanis ez lényegében a joggal való visszaélést eredményezne.

Az elsőfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának (1) bekezdése alapján a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint a

felperesnek - aki nem csak bejelentő, hanem ügyfél is volt a versenyhivatali eljárásban -, fennáll a Pp. 327.§-ának (1) bekezdése alapján a perindítási jogosultsága. Ezt meghaladóan pedig azt állapította meg, hogy a felperesnek saját felróható magatartására alapítottan nincs kereshetőségi joga, mert általános jogelv, hogy saját felróható magatartására előnyök szerzése érdekében senki nem hivatkozhat.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet kereseti kérelmének megfelelő megváltoztatását kérte, ezzel összefüggésben változatlanul fenntartotta az elsőfokú eljárás során előadottakat. Másodlagos kérelme arra irányult, hogy a Fővárosi Ítéltábla utasítsa új eljárásra az elsőfokú bíróságot, mert a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának 32. számú állásfoglalása (a továbbiakban: KK. 32.) és a Pp. 327.§-ának helyes értelmezése szerint mivel a versenyfelügyeleti eljárásban ügyfélként vett részt, ezért szükségképpen rendelkezik kereshetőségi joggal a közigazgatási perben is. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor "a saját felróható magatartására előnyök szerzésére senki sem hivatkozhat" általános jogelvet alkalmazta, holott ezen szabályt sem a közigazgatási, sem pedig a versenyjog nem tartalmazza. Hangsúlyozta, hogy lehet jogos érdeke a verseny tisztasága, korlátozásmentessége, az hogy az senki által ne kerüljön befolyásolásra, mert ez objektív jellegű kategória; amelybe így a felróhatóság szubjektív kategóriája nem tartozik bele.

Az alperes ellenkérelmében (nem vitatva a kereshetőségi jog hiányában történt elutasítást) az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Az I., II. és III.r. alperesi beavatkozók a fellebbezés elutasítását kérték azzal, hogy a felperes az elsőfokú bíróság felhívására nem tudott kereshetőségi jogát megalapozó törvényes érdeket igazolni.

A IV.r. alperesi beavatkozó az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte azzal, hogy a közigazgatási perekben - az irányadó bírói gyakorlat szerint - nem érvényesül valamiféle automatizmus az alapeljáráshoz ügyfélként részvevő felek keresetindítási jogának megállapítása vonatkozásában, mindig az egyedi ügy körülményeit kell megvizsgálni, tekintettel a fél és az általa kért felülvizsgálat viszonyára. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogszerűen vette figyelembe az általános polgári jogi alapelvet és megfelelően helyezte azt közigazgatási jogi kontextusba a felperes kereshetőségi jogának megítélésakor: Hangsúlyozta, hogy a felperes jogi státuszát tekintve gazdasági társaság, amelynek nem funkciója a közérdek védelme, hiszen ezt a jogalkotó az alperes feladatává tette.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatokból a felperesi kereset elutasítása tekintetében és a felperesi kereshetőségi jog részbeni hiányára vonatkozóan okszerű következtetésre jutott. A felperes fellebbezésében olyan új tényt; vagy körülményt nem jelölt meg, amely fellebbezésének kedvező elbírálását eredményezhetné.

A Tpv. VII. fejezetének 44. §-a rendelkezik arról, hogy a versenyfelügyeleti eljárásra - a törvény eltérő rendelkezése hiányában - a megjelölt kivételekkel az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) szabályait kell alkalmazni. Ilyen kivétel az Áe. 3.§-ának (4) bekezdése az ügyfél fogalom tekintetében, amellyel szemben a versenyfelügyeleti eljárásban a Tpv. 52.§-a szerint ügyfél az, akivel szemben hivatalból indult meg az eljárás, illetve a kérelmező, továbbá az, akire a kérelem vonatkozik.

A Tpv. 83. §-ának (1) bekezdése és 84. §-a akként rendelkezik, hogy az eljáró versenytanács érdemi határozata ellen benyújtott kereset alapján indult bírósági eljárás során a Pp. XX. fejezete az irányadó.

A közigazgatási bíráskodás kiterjesztéséről szóló 1991. évi XXVI. törvénnyel módosított Áe. 72.§-ának (1) bekezdése, illetőleg a Pp. 327.§-ának (1) bekezdése értelmében a közigazgatási ügy érdemében hozott határozat bírósági felülvizsgálatát az ügyfél, illetőleg a törvényes

érdekeiben sérelmet szenvedett az a fél kérheti, akinek jogát vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érinti.

Mivel a Tpvt. 44.§-a kizárja az Ae. 72.§-ának az alkalmazását, és a 83.-84.§ sem tartalmaz a perindítás tekintetében külön rendelkezést, a versenyhatósági határozat felülvizsgálata iránt a Pp. XX. fejezete szerinti közigazgatási perben a felek személyére vonatkozó Pp. 327.§-a az irányadó.

A bíróságnak a közigazgatási perben is minden esetben vizsgálnia kell a közigazgatási eljárásban ügyfélként részt vett, avagy részt nem vett fél perindítási jogosultságát, illetve azt, hogy a fél a keresetben megjelölt jogszabálysértés vonatkozásában keresetőségi joggal rendelkezik-e. A Legfelsőbb Bíróság (időközben meghaladottá vált, és a 3/2006. KJE jogegységi határozat alapján már nem alkalmazható) KK. 32. számú állásfoglalásában adott iránymutatás szerint a közigazgatási határozat felülvizsgálatát kérő felperes törvényes érdekeltiségének hiánya miatt, ha az már a keresetlevél alapján megállapítható, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül kell elutasítani. Ha azonban a felperes igényérvényesítési jogosultsága, keresetőségi joga vitás, ebben az esetben a bíróságnak ítélettel kell döntenie a kereseti kérelem tárgyában.

Mindebből következően a jelen perben a versenyhatóság eljárást megszüntető, a felperessel és az alperesi beavatkozókkal szemben szankció kiszabását mellőző, keresettel támadott alperesi határozattal összefüggésben kellett felperesnek kétséget kizáróan igazolnia közvetlen érdekeltiségét.

A Pp. 327.§-ának (1) bekezdésén alapuló perindítási jogosultság akkor állapítható meg, ha a perindító felperes tekintetében kétségkívül megállapítható az ahhoz kapcsolódó közvetlen és nyilvánvaló érintettsége, míg igényérvényesítési (kereshetőségi) jogának kereteit közvetlen érdekeltisége, érdeksérelme határozza meg.

A felperes esetében - mivel a közigazgatási eljárásban mint ügyfél vett részt, tekintettel arra, hogy az eljárás, vizsgálat vele szemben is megindult (Tpvt. 52.§) - a perindítási jogosultság nem vitatottan fennállt, így annak külön elemzése nem volt szükséges az elsőfokú ítéletben. A felperes azonban keresetőségi jogát, igényérvényesítésének lehetőségét, közvetlen jogi érdekeltiségét azzal indokolta, hogy a Tpvt. 11.§-ába ütköző megállapodások miatt elszenvedett hátrányos piaci helyzetéből keletkezett kárának megtérítését kívánja érvényesíteni közigazgatási perbeli nyertessége esetén külön polgári perben. Ezt a fellebbezésében azzal egészítette ki, hogy a "saját felróható magatartására senki sem hivatkozhat" alapelv jogszerűen nem volt alkalmazható a közigazgatási perben, továbbá, hogy a verseny tisztaságának megőrzése érdekében versenytársi minőségben való fellépése közvetlen érdekeltiségét alátámasztja.

A fellebbezésben foglaltakra utalással is kiemeli a Fővárosi Ítéletábrla, hogy jogszerűen járt el az elsőfokú bíróság, mikor a felperes keresetőségi jogát vizsgálta és a részéről megjelölt körülményt értékelve arra az álláspontra jutott, hogy nem kizárt a vitatott általános polgári jogelv alkalmazása közigazgatási perben, azonban önmagában az erre való hivatkozása nem alapozta meg a felperes keresetőségi jogának hiányára tett megállapításait.

A perbeli esetben a felperesnek azt kellett volna igazolnia a per tárgyát képező határozati döntéssel összefüggésben, hogy milyen kétségkívül fennálló közvetlen és nyilvánvaló érdekeltisége fűződik ahhoz, hogy valamennyi szerződéses féllel szemben és valamennyi szerződés (M1, M2, M3, M4) tekintetében a Tpvt. 11.§-ába ütköző jogsértés megállapítása mellett szankciót alkalmazzon a versenyhatóság. A felperesnek a megállapodással érintett piacon való részvételéből adódóan gazdasági szempontból fennállt a jogosultsága arra irányulóan, hogy jogsértő magatartás vizsgálatát kezdeményezze. Ez azonban nem teremt közvetlen érdekeltiséget ahhoz, hogy a jogsértés tényének megállapításán túl a szankció alkalmazásának hiányát kifogásolva támadja az alperes határozatát. A szerződéses láncolatban való részvétel ténye, valamint az adott piacon lévő versenytársak által kiváltott

kedvezőtlen hatás önmagában nem alapozza meg a keresetőségi jogot. Közvetlen személyes érdekeltségként továbbá nem fogadható el egy jövőbeni - polgári peres úton érvényesíteni kívánt - esetleges szándék, felperesi magánérdekkörben meghúzódó gazdasági (anyagi) követelés iránt. A verseny tisztaságának megőrzése pedig nem a felperes, hanem a közérdek védelme érdekében eljáró versenyhatóság feladatát képezi.

A felperesnek - piaci szerepére és helyzetére is figyelemmel - a Pp. 164.§-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a szerződések tekintetében tett hatósági megállapításokkal összefüggésben nem sikerült bizonyítania olyan konkrét és egyedi versenyjogi sérelmet, ami keresetőségi jogának fennállását, illetve az alperes határozatának jogsértő voltát érdemben igazolta volna.

Mindezzel összefüggésben kiemeli a másodfokú bíróság, hogy a felperes keresetét nem alapozza meg azon hivatkozása, hogy annak idején akkori tulajdonosa (IV.r. beavatkozó) utasítására vett részt a perbeli szerződések megkötésében. A felperes akkor is, maga is működő önálló, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság volt, s mint ilyen, a Tpvt. rendelkezései reá is vonatkoztak, vonatkoznak; a megkötött szerződésekért pedig ő felel (és nem tulajdonosa).

Az alperes az M3 és M4 szerződések tekintetében a Tpvt. 11.§-ának megsértését megállapította, az eljárást a Tpvt. 72.§-ának (1) bekezdés a) pontjának első fordulata alapján azért szüntette meg, mert nem látta indokoltnak annak folytatását. Az alperes e véleményét is megindokolta: azért nem látta indokoltnak az eljárás folytatását, mert bíróság kiszabását e körben nem tervezte, továbbá az eljárás folytatásától eredmény sem volt várható (a KCE Kft. helyzete folytán).

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az (esetleges) jogsértés tényének megállapításán túl a felperesnek a keresetőségi (igényérvényesítési) joga arra nem terjed ki, hogy azt vitassa, az alperes alkalmazott vagy sem, milyen és milyen mértékű jogkövetkezményt. A bíróság kiszabásának követelését megalapozó konkrét versenyjogi jogsérelmet, a bíróság kiszabásának mellőzéséből eredő közvetlen versenyjogi érdeksérelmet a felperes nem tárt fel.

Az M2 megállapodásban kapcsolódó korlátozás kikötésére egyáltalán nem került sor. Az M1 és M2 megállapodásokat az alperes együttesen a Tpvt. 23.§-a szerinti összefonódásként értékelte, amelyhez engedély nem kellett, és az amely összefonódáshoz a IV.r. beavatkozó által vállalt kapcsolódó korlátozást (annak idejét) jogszerűnek találta. Az összefonódásban testet öltött magatartásban a felperes azért kívánt jogsértést feltárni, mert sérelmezte korábbi vagyonának "kivonását", melyre alapítottan gazdasági, vagyoni érdekeket kívánt érvényesíteni (esetlegesen az eredeti állapot helyreállításával). E körben azonban az alperesi határozat jogszerűségének megdöntésére alkalmas érveket, bizonyítékokat a felperes felhozni nem tudott. Ezzel szemben az alperes e vonatkozásban mind az összefonódás, mind a (feltárt, külön) kapcsolódó korlátozás tekintetében indokolta döntését, és megjelölte az értékelési körébe vont releváns körülményeket is. Arra csak utal a másodfokú bíróság, hogy az M1 és M2 szerződések (védjegy és receptúri, stb.) e tekintetében a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy nem összefonódásra, hanem tiltott kartell megállapodásra került sor, amelyhez a kapcsolódó - 5 éves - korlátozás idejének vitatása önmagában nem volt elégséges. Mindezek folytán a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján a fentebb kiegészítettekkel az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a sikertelenül fellebbező . felperest az alperes és az alperesi beavatkozók másodfokú költségének megfizetésére, továbbá a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13.§-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2007. évi február hó 14. napján